

ΘΥΜΙΑΜΑ

«Θυμιάμα Σοι προσφέρομεν, Χριστέ ὁ Θεός ἡμῶν, εἰς ὁσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς»

Ἑβδομαδιαῖο περιοδικό • Ἀριθμ. φύλ. 36

28 Ἰανουαρίου 2018

Συντάκτης: Ἐπίσκοπος Ἱερεμίας

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΟΡΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΕΩΣ

ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ
ΚΗΡΥΓΜΑΤΑ

ΤΟ ΚΑΘΕ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΟΛΟΣ ΘΕΟΣ

1. Μέ τήν ἀρχή τοῦ Τριωδίου, ἀδελφοί μου χριστιανοί, συνεχίζουμε τά διακοπέντα δογματικά κηρύγματα μας. Τό πᾶν, χριστιανοί μου, εἶναι ἡ πίστη μας, στήν ὁποία πρέπει νά μαθητευοῦμε καλά καί νά τήν ἐκδηλώνουμε μέ ἔργα καλά στήν ζωή μας.

Στήν σειρά τῶν μαθημάτων μας βρισκόμαστε στό δόγμα τῆς Ἁγίας Τριάδος. Λέγαμε ὅτι κατά τήν ὀρθόδοξη πίστη μας ὁ Θεός εἶναι ἕνας κατά τήν οὐσία, ἀλλά εἶναι τρία πρόσωπα. Εἶναι τριαδικός στίς ὑποστάσεις, γιατί τό πρόσωπο λέγεται καί ὑπόσταση. Καί εἶπαμε στό προηγούμενο μάθημά μας ὅτι ἡ πίστη μας αὐτή γιά τόν Τριαδικό Θεό λέγεται σέ πολλά χωρία καί στήν Παλαιά καί στήν Καινή Διαθήκη.

2. Προχωροῦντες στό σημερινό μας κήρυγμα λέγουμε ὅτι τό καθένα ἀπό τά τρία πρόσωπα τῆς θεότητος εἶναι ὁ ὅλος Θεός. Θεός ὁ Πατέρας, Θεός ὁ Υἱός, Θεός καί τό Ἅγιο Πνεῦμα. Ὅχι δηλαδή ὅτι τό κάθε πρόσωπο ἔχει ἕνα μέρος τῆς θεότητος καί τά τρία μαζί ἔπειτα ἀποτελοῦν τόν ἕνα Θεό, ἀλλά τό κάθε πρόσωπο εἶναι ὅλος ὁ Θεός. Γιά τήν θεότητα τοῦ Πατέρα λέγουν μύρια τόσα χωρία τῆς Ἁγίας Γραφῆς, καί τῆς Παλαιᾶς καί τῆς Καινῆς Διαθήκης. Τήν θεότητα τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἡ Ἁγία Γραφή τήν ἐκφράζει μέ τό νά ἀποδίδει στά πρόσωπα αὐτά ιδιότητες, πού ἀρμόζουν μόνο στόν Θεό, ὅπως: Τήν αἰωνιότητα, τήν ἀγιότητα, τήν παντοδυναμία, τήν παγγνωσία καί τήν πανταχοῦ παρουσία.¹ Καί τήν θεότητα πάλι τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τήν ἐκφράζει ἡ Ἁγία Γραφή μέ τό νά ἀποδίδει στά πρόσωπα αὐτά θεῖα ἔργα καί τιμή, ὅπως τήν δημιουργία τοῦ κόσμου καί τήν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων καί τήν λατρευτική προσκύνηση ἀπό ὅλους.² Ἀλλά ἔχουμε καί χωρία στήν Ἁγία Γραφή στά ὁποία ἀναφέρεται ρητῶς ἡ ὀνομασία «Θεός» καί γιά τόν Υἱό καί γιά τό Ἅγιο Πνεῦμα. Γιά τόν Υἱό, τόν Ἰησοῦ Χριστό, ἀναφέρω μόνο τόν λόγο τοῦ ἀποστόλου Παύλου, «*Θεός ἐφανερώθη ἐν σαρκί*».³ Ὁ λόγος αὐτός λέγεται γιά τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ, γιατί αὐτός ἐσαρκώθη. Καί γιά τό Ἅγιο Πνεῦμα ἀναφέρω τόν λόγο τοῦ ἀποστόλου Πέτρου πρὸς τόν Ἀνανία, ὅπου τοῦ λέγει ὅτι, μέ τό νά πεί ψέμα πρὸς τό Ἅγιο Πνεῦμα, εἶπε ψέμα στόν Θεό. «*Οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλά τῷ Θεῷ*» (Πράξ. 5,4). Ἐδῶ τό Ἅγιο Πνεῦμα ὀνομάζεται Θεός. Ἀλλά ἔχουμε καί πολλά χωρία στήν Καινή Διαθήκη, στά ὁποία τό Ἅγιο Πνεῦμα ἀναφέρεται ὡς ἰδιαίτερο πρόσωπο μαζί μέ τά ἄλλα θεῖα πρόσωπα, τόν Πατέρα καί τόν Υἱό. Λόγου χάριν, ἀναφέρω τόν πασίγνωστο λόγο τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τούς μαθητές Του, «*πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τά ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*» (Μαθ. 28,19).⁴

3. Ἡ θεότητα τοῦ Υἱοῦ, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, προέρχεται ἀπό τόν Πατέρα μέ τήν γέννηση,⁵ ἡ δέ θεότητα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος προέρχεται ἀπό τόν Πατέρα πάλι, μέ τήν ἐκπόρευση.⁶ Ὁ Θεός Πατέρας εἶναι ἡ ἀρχή καί πηγή τῆς θεότητος. Ἐχουμε πεῖ ὅτι καί τά τρία πρόσωπα

1. Γιά τόν Ἰησοῦ Χριστό βλ. Ἰωάν. 1,1-2. Α΄ Πέτρ. 3,22. Ἐβρ. 1,8. 7,26. Ἰωάν. 2,25. 21,17. Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος βλ. Α΄ Κορ. 12,11. Α΄ Κορ. 2,10-11. Ἰωάν. 15,26.

2. Κολ. 1,16-27. Β΄ Κορ. 5,20. Φιλ. 2,9-11. Β΄ Κορ. 13,13 κ.ἄ.

3. Α΄ Τιμ. 3,16.

4. Βλ. καί Β΄ Κορ. 13,13. Α΄ Κορ. 12,5-13 κ.ἄ.

5. Ἐβρ. 1,5. 5,5. Ἰωάν. 17,5. 8,42. 6,42. Ψαλμ. 2,2.

6. Ἰωάν. 15,26, «*Ὁ παρά τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται*».

τῆς Ἁγίας Τριάδος ἔχουν τὴν ἴδια καὶ τὴν αὐτὴν θεία Οὐσία. Καί ἡ ἐνότητα αὐτῆ τῆς θείας οὐσίας στὰ πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος ἔχει δύο χαρακτηριστικά: (α) Ἀποκλείει τὸ ἓνα πρόσωπο νὰ ὑποτάσσεται στὸ ἄλλο⁷ καὶ (β) καὶ τὰ τρία πρόσωπα δρουν μαζί πρό τὰ ἔξω καὶ ὄχι μεμονωμένα. Τὴν ὑπόταξη τοῦ ἐνός προσώπου στὸ ἄλλο τὴν ἀποκλείουν τὰ χωρία ἐκεῖνα τῆς Καινῆς Διαθήκης πού ὁμιλοῦν γιὰ τὴν ἰσότητα τῶν Τριῶν προσώπων, ὅπως, λόγου χάριν, ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Πατέρα Του, «*τὰ ἐμὰ πάντα σὰ ἐστὶ καὶ τὰ σὰ ἐμὰ*» (Ἰωάν. 17,10).⁸ Τὴν κοινὴ δὲ ἐξωτερικὴ ἐνέργεια τῶν τριῶν προσώπων τῆς θεότητος, τὴν δηλώνουν ἐκεῖνα τὰ χωρία στὰ ὁποῖα λέγεται, «*ἃ ἂν ἐκεῖνος (ὁ Πατὴρ) ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ Υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ*» (Ἰωάν. 5,19. Βλ. καὶ 5,26). Ὅμως, παρά τὸ ὅτι ἡ ἐξωτερικὴ ἐνέργεια τῆς θεότητος εἶναι κοινὴ καὶ στὰ τρία πρόσωπα, σάν προϊόν τῆς μιᾶς θελήσεως τοῦ Θεοῦ, κάθε πρόσωπο ἔχει κάποια ἰδιαίτερη ἐνέργεια. Τὸ ἰδιαίτερο τοῦ Πατέρα εἶναι τὸ ὅτι εἶναι «*ὁ ἐξ οὗ τὰ πάντα*». Δηλαδή, εἶναι ὁ δημιουργὸς τοῦ κόσμου καὶ ὁ αἴτιος τῆς ἀπολυτρώσεως, καθόσον τὸ σχέδιο τῆς δημιουργίας καὶ τῆς ἀπολυτρώσεως τὸ ἐσχεδίασε προαιωνίως ὁ Πατέρας, ἀλλὰ τὸ ἐτέλεσε κατὰ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου διὰ τοῦ Υἱοῦ.⁹ Ὁ Υἱὸς εἶναι ὁ «*δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο*» καὶ μάλιστα ἡ ἀπολύτρωση τῶν ἀνθρώπων.¹⁰ Καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι ὁ «*ἐν ᾧ τὰ πάντα ἐγένετο*». Εἶναι ἡ ζωογόνος ἀρχὴ τοῦ ἁγιασμοῦ. Τελειοῖ πᾶσα ἐνέργεια τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ ἰδιαίτερα ἐτοιμάζει τὴν ἀπολύτρωση τῶν ἀνθρώπων, ἀφοῦ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἐλάλησε διὰ τῶν Προφητῶν καὶ διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔγινε ἡ γέννηση καὶ ἡ χρίση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα πάλι τελειοῖ τὸ ἔργο τῆς σωτηρίας μέ τὸ νὰ οἰκειοποιεῖ στοὺς ἀνθρώπους τὰ ἀγαθὰ τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἀγιάζει αὐτοὺς συνδέοντάς τους μέ τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱό.¹¹ Θὰ πρέπει ὅμως νὰ ποῦμε καὶ μάλιστα νὰ τονίσουμε ὅτι ἡ αὐτὴ ἡ ἰδιαίτερη, ὅπως τὴν εἶπαμε, ἐνέργεια κάθε προσώπου τῆς Ἁγίας Τριάδος δέν πρέπει νὰ θεωρηθεῖ διηρημένη, σάν, δηλαδή, κάθε πρόσωπο νὰ ἐνεργεῖ μεμονωμένα, γιατί, ὅπως εἶπαμε, οἱ ἐξωτερικὲς αὐτὲς θεῖες ἐνέργειες προέρχονται ἀπὸ τὴν μία βούληση τῆς θεότητος. Τὴν κοινὴ πρὸς τὰ ἔξω ἐνέργεια τῶν προσώπων τῆς Ἁγίας Τριάδος, τὴν «*οἰκονομικὴ*» Τριάδα, ὅπως τὴν λέγουν οἱ θεολόγοι, τὴν ἐκφράζει αὐτὸς ὁ ὠραῖος λόγος τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου: «*Ὁ Πατὴρ, δι' Υἱοῦ, ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ποιεῖ τὰ πάντα*»¹²

Ἀλλὰ θὰ συνεχίσουμε στὸ ἐπόμενο κήρυγμά μας.

Μέ πολλές εὐχές,

† Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας

Χριστιανοί μου! Εἴμαστε ἐναντιοὶ στὴν ἀναιδῆ ἀπαίτηση τῶν Σκοπίων νὰ μᾶς πάρουν γιὰ τὸ κρατίδιό τους τὸ ὄνομα τῆς Μακεδονίας μας. Τὸ σχέδιό τους εἶναι πολὺ πονηρὸ καὶ δόλιο. Σχέδιο ἐναντιοῦ καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησία μας καὶ ὄχι μόνο πρὸς τὴν πατρίδα μας. Γι' αὐτὸ ὅλοι στὸ συλλαλητήριο τῶν Ἀθηνῶν στὸ Σύνταγμα, τὴν Κυριακὴ στίς 4 Φεβρουαρίου, ὥρα 2 μ.μ. Ὅλοι, κληρὸς καὶ λαός.

7. Subordinatio, λέγεται αὐτό.

8. Βλ. καὶ Ἰωάν. 5,23. Κολ. 1,13. Ἰωάν. 3,34 κ.ἄ.

9. Α' Κορ. 8,6. Ἐφ. 1,4. Β' Τιμ. 1,9 ἐξ.

10. Ἰωάν. 1,3. Α' Κορ. 1,30.

11. Ἰωάν. 14,26. Α' Κορ. 12,11-30. Ἰωάν. 14,16. Γαλ. 4,6.

12. Ἐπιστολὴ πρὸς Σεραπίωνα Ι,28.

Γιὰ πνευματικὴ ἐπικοινωνία μαζί σας στείλετε, ἂν θέλετε, μήνυμα στὸ τηλ. 6976013647 καὶ θὰ ἀπαντήσω.

Τὸ παρόν περιοδικὸν ἐκδίδει τὸ Ἱερόν Προσκύνημα Ἁγ. Θεοδώρας Βάστας Μεγαλοπόλεως πρὸς πνευματικὴν ὠφέλειαν τῶν προσκυνητῶν τῆς.